

Overeenkomst, op 30 december 1964 te Kopenhagen voor het Koninkrijk ondertekend, betreffende de Internationale Raad voor het onderzoek van de zee

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 7 december 1966.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 6 januari 1967.

's-Gravenhage, 6 december 1966.

Ter voldoening aan artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestreng hierbij de op 30 december 1964 te Kopenhagen voor het Koninkrijk ondertekende Overeenkomst betreffende de Internationale Raad voor het onderzoek van de zee, waarvan de tekst en de vertaling in het Nederlands zijn geplaatst in *Trb.* 1966, 193¹⁾ over te leggen.

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve U Hoogedelgestreng hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de overeenkomst alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

J. ZIJLSTRA.

Toelichtende nota

Voorgeschiedenis

a. De raad

De Internationale Raad voor het onderzoek van de zee dateert al van 1902, dus van enkele decennia nadat de eerste systematische onderzoeken van de zee plaatsvonden.

De raad werd opgericht door de regeringen van een aantal Westeuropese Staten, die belang hadden bij samenwerking op het gebied van het wetenschappelijk zee-onderzoek. Later traden Rusland en Polen toe.

De oprichting van de raad geschiedde, zoals in het begin van deze eeuw gebruikelijk was, bij een eenvoudige notawisseling tussen regeringsvertegenwoordigers. De raad stelde zelf zijn statuten en reglement op, die nadien, met instemming van de leden, enkele malen zijn gewijzigd.

In de statuten is de voornaamste taak van de raad omschreven als het bevorderen van het wetenschappelijk onderzoek van de zee en het coördineren van de activiteiten van de aangesloten landen ter zake. Onder de zee wordt hier verstaan het water van de zee en de zeebodem, en wat zich daarin en daarop aan levende organismen en aan anorganische stoffen bevindt, alsook al datgene wat onder de zeebodem aanwezig is. Het voornaamste object van studie van de raad wordt evenwel gevormd door de levende rijkdommen van de zee, derhalve door vis en schelpdieren, en de daarmee verband houdende organische en anorganische, zoals voedingsstoffen, en hun gedragingen.

De raad kiest telkenjare uit zijn midden een bureau als uitvoerend orgaan. Voorts voorzien statuten en reglement in de aanstelling van een algemeen secretaris, alsook in de instelling van een raadgevende commissie, een financiële commissie en een aantal functionele en regionale commissies.

Van de functionele commissies kunnen worden genoemd de commissies voor de statistiek, die voor de hydrografie, voor

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter kennisneming door de leden.

*Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

het plankton, voor het vergelijkend visonderzoek, voor de haring, voor de zalm, etc. De regionale commissies verrichten ieder hun, van die van de raad afgeleide, taak binnen ieder der vier in het reglement omschreven gedeelten van de zee waarin de raad als geheel zijn werkzaamheden uitoefent.

Zeer belangrijk werk wordt ten slotte gedaan door de diensten die zorgdragen voor de uitgifte van het „Journal du Conseil”, en van de andere publikaties van de raad. Al deze publikaties, alsmede de adviezen en inlichtingen die de raad op aanvraag verstrekt, staan op hoog wetenschappelijk peil en genieten in ruime kring groot aanzien.

Het werkkterrein van de raad is in de statuten ruwweg omschreven als het noord-oostelijk gedeelte van de Atlantische Oceaan en de aangrenzende zeeën, met inbegrip van de Groenlandse en IJslandse wateren. In het reglement wordt dit terrein, bij de afbakening van de werkarea's der regionale commissies, wel nauwer omschreven.

De raad betreft zijn middelen uit bijdragen van de leden. Deze nemen volgens de statuten telkens voor een periode van vijf jaar de verplichting op zich tot het betalen van een bepaalde — jaarlijkse — contributie. De Nederlandse bijdrage heeft voor de periode 1965/66, 37 000 Deense kronen of f 19 485 belopen.

De raad zetelt te Kopenhagen.

b. De conferentie te Kopenhagen

In de raad zelf is in de loop van de tijd de wens ontstaan naar een internationaalrechtelijk hechtere basis dan de weinig formele oprichtingshandeling van 1902, welke hem een status zou verschaffen om op zijn gebied, naast andere internationale organisaties die zich met hetzelfde of met aanverwante onderwerpen bezighouden, op internationaal terrein zijn rol te kunnen blijven vervullen, en welke tevens zijn bestaan niet langer afhankelijk zou doen zijn van de — onverplichte — bereidheid der leden zich iedere vijf jaar tot het betalen der contributie te verbinden. Dit laatste werd, mede gezien de steeds grotere omvang en ingewikkeldheid van het onderzoek van de zee, een te wankelende basis voor de te verrichten werkzaamheden geacht.

Daarbij kwam, dat het ontbreken van een formele basis de raad volgens het Deense recht verstoken deed zijn van zekere faciliteiten die in het algemeen wel aan internationale organisaties plegen te worden toegekend, en die in het onderhavige geval het werk van de raad zouden vergemakkelijken.

Nadat ter zitting van de raad verscheidene malen was gesproken over het opstellen van een formele overeenkomst tussen de betrokken regeringen, waarin een en ander volgens de moderne regels aangaande intergouvernementele organisaties zou zijn neergelegd, riep de Deense Regering ten slotte een conferentie bijeen tot opstelling van een zodanige overeenkomst. De conferentie werd van 7 t/m 12 september 1964 te Kopenhagen gehouden, en werd, behalve door regeringsvertegenwoordigers van het Koninkrijk, bijgewoond door vertegenwoordigers der Regeringen van België, Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, Finland, Frankrijk, Ierland, Italië, Noorwegen, Polen, Spanje, de U.S.S.R., het Verenigd Koninkrijk, IJsland en Zweden. De onderhavige overeenkomst (*Trb.* 1966, 193) kwam ter conferentie tot stand; zij werd inmiddels voor het Koninkrijk ondertekend.

c. Andere internationale organisaties

De opstelling van de overeenkomst had, hetgeen hierboven werd vermeld, nog een nut, gelegen in de afbakening van de taak en de werkzaamheden van de raad ten opzichte van de activiteiten van andere internationale organisaties, die, van jongere datum dan de raad, zich op het door de raad bestreken gebied of op daaraan verwante gebieden bewegen.

In de eerste plaats kan hier worden genoemd de Visserijcommissie voor het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan, ingesteld bij het op 24 januari 1959 te Londen ondertekende Verdrag inzake de visserij in het noordoostelijke deel van de Atlantische Oceaan (zie laatstelijk *Trb.* 1966, 149).

Deze Noord-Atlantische Visserijcommissie verschilt voornamelijk hierin van de raad, dat zij een beperkter taak heeft. Zij houdt zich uitsluitend bezig met de instandhouding van de visvoorraden en met de rationele exploitatie van de visserij, terwijl de geografische gebieden, waar zij haar taak uitvoert, in het verdrag nauwkeurig zijn omschreven. Aan de andere kant heeft de commissie ruimere bevoegdheden dan de raad. Zij heeft onder zekere beperkingen, neergelegd in het verdrag, een regelgevende bevoegdheid, welke de raad in opzet mist.

In samenwerking tussen commissie en raad is echter voorzien in de respectieve overeenkomsten. Artikel 11 van het verdrag noemt samenwerking door de commissie met de raad met zoveel woorden; artikel 4 van de onderhavige overeenkomst voorziet in samenwerking door de raad met „andere internationale organisaties”. In de praktijk heeft de commissie inderdaad groot nut van de adviezen, haar door de raad verstrekt.

Ten tweede kan worden gewezen op de Intergouvernementele Oceanografische Commissie van de U.N.E.S.C.O., in 1960 opgericht bij een resolutie van de Algemene Vergadering van de U.N.E.S.C.O., aan welke werkzaamheden de Regering van het Koninkrijk deelneemt.

De werkzaamheden van deze commissie bestrijken alle zeeën ter wereld en omvatten ook meer aspecten van het zeeonderzoek dan die van de raad. De commissie besteedt met name grote aandacht aan de niet-levende materie en betreft bij voorbeeld ook de meteorologie en de telecommunicatie in haar activiteiten.

Het is duidelijk, dat de raad als van ouds bestaande regionale samenwerkingsvorm, gericht op de specifieke problemen van zijn aktiegebied, naast de U.N.E.S.C.O.-commissie een eigen bestaansgrond heeft. Het meergenoemde artikel 4 van de onderhavige overeenkomst maakt echter ook hier weer samenwerking met de U.N.E.S.C.O.-commissie mogelijk.

De overeenkomst

De overeenkomst houdt zo veel mogelijk van de bestaande regelingen in stand. Zij behoeft de raad niet te constitueren daar deze reeds bestaat, maar zij kan volstaan met een taakomschrijving (*artikel 1*).

Wederom wordt het gebied van de activiteit van de raad geografisch niet nauwkeurig omschreven (*artikel 2*). Dit is ook niet nodig, omdat het de bedoeling is dat de raad zijn werkzaamheden verricht in de gebieden waar hij dit van oudsher doet. Daar de doelstellingen van de raad bovendien uitsluitend een samenwerking op wetenschappelijk gebied behelzen, en in geen enkel opzicht in verband staan met mogelijke territoriale rechten of aanspraken, of het uitoefenen van gezag, bestond ook daarom aan een dergelijke afbakening geen behoefte.

De zetel van de raad blijft te Kopenhagen (*artikel 3*).

De overeenkomst bevat voorts bepalingen, die met name het samenwerkingskarakter van de raad tot uitdrukking brengen (*artikelen 4 en 5*), gevolgd door organieke bepalingen (*artikelen 6 t/m 13*). De inhoud van deze laatste vond voorheen een plaats ten dele in de hierboven vermelde statuten van de raad, ten dele in het reglement. Behouden zijn de raad, het bureau als uitvoerend orgaan, en de figuur van de algemeen secretaris (*artikel 13*).

De opstelling van een eigen reglement blijft ook nu tot de taken van de raad behoren (*artikel 19*).

Volgens *artikel 12* kunnen door de raad commissies worden ingesteld. Met deze commissies worden in opzet dezelfde beoogd als die welke, zoals hierboven beschreven, al bestonden onder de oude bepalingen.

De *artikelen 14 en 15* heffen de bezwaren, verbonden aan de oude regelingen met betrekking tot de financiële basis van de raad en het ontbreken van privileges, immuniteiten en andere wettelijke faciliteiten, als bovenvermeld, op.

Werking van de overeenkomst

De ondergetekenden menen, dat de nieuwe grondslag, die de onderhavige overeenkomst aan het werk van de raad geeft,

aan dit werk, dat in de loop der jaren van groot belang is gebleken, voor Nederland vooral met het oog op de hier te lande uitgeoefende visserij, ten goede zal komen. Het komt daarom gewenst voor dat het Koninkrijk partij bij de overeenkomst wordt, en zodoende mede de voorwaarden scheidt voor een voortdurend en doeltreffend functioneren van de raad.

Gezien de sterk regionale betekenis van de overeenkomst, zal zij echter alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Landbouw en Visserij,

B. W. BIESHEUVEL.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

J. ZIJLSTRA.